

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Психолого-природничий факультет
Кафедра загальної психології та психодіагностики

Назва дисципліни	Політична психологія
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Викладач	Панасюк Віктор Миколайович
Профайл викладача (in) на сайті кафедри, в соцмережі	http://kzpp-rshu.org.ua/
Е-mail викладача:	victorpanasyuk@ukr.net
Посилання на освітній конвент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	http://www.rshu.edu.ua/
Мова викладання	Українська
Консультації	<i>Очні консультації: Понеділок 15:⁰⁰–17:⁰⁰. Он-лайн-консультації: Щодня 15:⁰⁰–17:⁰⁰</i>

Цілі навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у студентів уявлення про політичну психологію як науку, що вивчає психологічні закономірності політичних процесів.

Завдання викладання дисципліни полягають у формуванні у студентів сучасного системного психологічного мислення та комплекс спеціальних знань у галузі політичної психології: загальне уявлення про предмет політичної психології, її напрямки та галузі, методи тощо; про явища взаємовпливу політичних та психологічних процесів, співвідношення свідомого і неусвідомлюваного в політичній поведінці великих мас; основні закономірності сприймання політичної влади, людини у політиці, політичного лідерства, психології диктатури, політичного насильства.

Згідно освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у студентів у процесі вивчення дисципліни мають бути сформовані наступні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Політична психологія» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Диференціальна психологія» тощо.

У процесі вивчення дисципліни використовуються як внутрішня, так і зовнішня мотивація здобувачів вищої освіти, а саме: різні методи заохочення, стимулювання, залучення до наукової діяльності, які визначають спрямованість, інтенсивність навчання і сприяють проявам творчих здібностей та креативності здобувачів вищої освіти, розуміння значення навчання для майбутнього життя, бажання заслужити авторитет серед товаришів і викладачів.

Спільна (групова) діяльність сприяє активізації й результативності навчання здобувачів вищої освіти, вихованню гуманних стосунків між ними, самостійності, уміння доводити і відстоювати свою точку зору, а також прислуховуватися до думки товаришів, культури ведення діалогу, відповідальності за результати своєї праці.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає: підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних); виконання індивідуальних завдань із навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які винесені на самостійне опрацювання; підготовку до всіх видів контролю (поточного, підсумкового); участь у роботі факультативів, спецсеминарів тощо; участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо.

Перелік тем

Змістовий модуль № 1. Предмет і методи політичної психології

- 1.1. Політична психологія як наука.
- 1.2. Методи дослідження в політичній психології.
- 1.3. Категоріальний апарат політичної психології.
- 1.4. Політична соціалізація та політична участь.
- 1.5. Психологія політичного лідерства.

Змістовий модуль № 2. Групи та маси в політиці

- 2.1. Малі та великі групи в політиці.
- 2.2. Психологія політичної організації.
- 2.3. Психологія маси.
- 2.4. Стихійна масова поведінка та її джерела.
- 2.5. Масова політична свідомість.
- 2.6. Прикладна політична психологія.
- 2.7. Психологія політичної реклами. PR в політиці.
- 2.8. Психологічне втручання у політику та засоби політичної дії.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. Гічан І.С., Гічан О.І., Ардашова Я.І. Політична психологія: навч. посібник. – Київ: НАУ, 2015. – 252 с.
2. Головатий М.Ф. Політична психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2015. – 400 с.
3. Гуревич П. Політична психологія. – Х.: Юніті, 2015. – 543 с.
4. Козирев М.П. Політична психологія: навч. посібник / М.П. Козирев. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.
5. Матвеев С.О. Політична психологія: навч. посібник – Київ: ЦУЛ, 2003. – 216 с.
6. Скуловатова О.В. Політична психологія: навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2013. – 280 с.

Додаткова

1. Андреев А.Л. Политическая психология. М.: Весь Мир, 2002. – 240 с.
2. Баландье Ж. Політична антропологія; [пер. з фр]. – К.: Альтерпрес, 2002. – 251 с. – (Сучасна гуманітарна б-ка).

3. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання. – К.: ЦУЛ, 2010. – 432 с.
4. Варій М. Й. Політико-психологічні передвиборчі та виборчі технології: навч. метод. посібник. – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2003. – 400 с.
5. Красова Е.Ю. Политическая психология. – М., 2010. – 458 с.
6. Лиллекер Д. Политическая коммуникация. Ключевые концепты; пер. с англ. С. И. Остнек. – Х.: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2010. – 300 с.
7. Мамонтова Е.В. Політичні інститути і процеси: конспект лекцій / Е.В. Мамонтова. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2012. – 90 с.
8. Ольшанский Д.В. Политическая психология. – СПб.: Питер, 2002. – 576 с.
9. Политическая психология: Учебное пособие/ Сост. С.И. Симановский.– Мн.: БГУ, 2002.– 104 с. – Режим доступа: <https://core.ac.uk/download/pdf/38549887.pdf>
10. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець, Ю. Шаповал та ін. – К.: Парламент. вид., 2011. – 808 с.

Посилання на сайти

1. Журнал «Вопросы психологии» – www.voppsy.ru
2. Журнал «Мир Психологии» – www.psychology.net.ru
3. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України – ispp.org.ua
4. Книги по психологии – www.bookup.by.ru
5. Максимально о психологии – www.psymax.ru
6. Національна бібліотека ім. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
7. Національний інститут стратегічних досліджень – www.niss.gov.ua
8. Он-лайн бібліотека з політології та політичних проблем – politics.ellib.org.ua/
9. Український центр економічних і політичних досліджень ім. А. Розумкова – razumkov.org.ua
10. Український центр політичного менеджменту (повнотекстові версії журналів «Політичний менеджмент», «Соціальна психологія», «Людина і політика», «Український соціум») – www.politik.org.ua

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Інформаційне забезпечення становлять бібліотечні фонди РДГУ, можливість роботи у мережі Інтернет (комп'ютерні класи), робота власного сайту та мобільні пристрої для оперативної комунікації. У міжсесійний період студенту необхідна наявність комп'ютерної техніки та оргтехніки для виконання завдань самостійної роботи. Прикладне програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: текстовий редактор MS Word для створення документів; Microsoft EXEL для табличної обробки та аналізу даних; програма для створення презентацій (Microsoft Pover Point).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР1	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6	МО2, МО4, МО5, МО9

		ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8, МО9
ЗК6	Здатність приймати обгрунтовані рішення.	ПР8	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН7	МО2, МО4, МО7, МО8
		ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8
ЗК10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР1	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8
		ПР8	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8
		ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8
СК2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та	ПР8	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1, МН2, МН3, МН4, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8

	розвитку психічних явищ.	ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8
СК11	Здатність дотримуватися норм професійної етики	ПР9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1, МН2, МН4, МН6, МН7	МО6, МО7, МО8

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування

МО3 - колоквіум,

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Політична психологія»

Поточне тестування та самостійна робота														Сума
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2								ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	20	100

5	5	5	10	5	5	5	2,5	7,5			
Модульный контроль – 15				Модульный контроль – 15							

**Система та критерії оцінювання
у Рівненському державному гуманітарному університеті**

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			

64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.